

σαν ἐν κοίλῳ πλασίῳ οἱ τέσσαρες ἀκόλουθοι ὠραῖοι στίχοι, συντεθέντες ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Κ. Φιλίππου Ἰωάννου:

*Σεπιτῆς Βικτορίας, Βρετανῶν μέγαν ἰθυνοῦσης
Λαόν, ἰδ' ἄλλ' ἀνδρῶν φύλα πολυσεπεία,
Τόν δε Θεῶ Σωτῆρι παροικίῃ εἶσατο Γραικῶν
Νηδόν, θεομοσύνας ἀζομένη πατρίους.*

Εἰς τοὺς στίχους τούτους ἀν' ἔχωμεν τί νὰ παρατηρήσωμεν, τοῦτο δὲν εἶναι τῆς Βικτορίας τὸ Ο, ὅπερ τινὲς τῶν φιλολόγων ἐκάκισαν. Ἄν τοῦτο θεωρηθῆ ὡς τοῦ μέτρου παραβίασις, τὸ καθ' ἡμᾶς ἠθέλομεν προθύμως δεχθῆ καὶ δευτέραν, ἀν' αὐτῆς ἐδυνάμεθα ν' ἀντικαταστήσωμεν τοὺς Ἕλληνας ἀντὶ τῶν Γραικῶν. Τὸ δὲ διάγραμμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς συγκοιτίας ἐκ δύο κυτῶν ὀρθογωνίως διασταυρουμένων, ἀλλὰ τὰ κενὰ μεταξὺ τῶν δύο τοῦ σταυροῦ βραχίονων καὶ τῆς ἐμπροσθίας ὕψους πληροῦνται μέχρι τοῦ ἡμίσεως ὕψους, περιλαμβάνοντα κατὰ πλάτος τὸν νάρθηκα.

Τὸ δ' ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, ὃ ἐπίσης παριστῶμεν ἐνταῦθα, μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας συνδέον τὰ Ἑλληνικὰ κοσμήματα μετὰ τοῦ βυζαντινοῦ ρυθμοῦ, ἔχει τὰ Θριαμβευτικὰ λεγόμενα τόξα, ἤτοι τὰς διαιρούσας τὴν τῶν κυτῶν διασταύρωσιν ἀψίδας, κατὰ κράτος καὶ στηριζόμενα ἐπὶ κορινθιακῶν κίονων, οἳ καὶ οἱ τῆς ἐκτὸς στοᾶς. Ἐπὶ δὲ τῶν τεσσάρων τόξων ἐπικάθηται βυζαντινὸς σφαιροειδὴς τοῦρλος, ἔχων τὸν κάτω κύκλον κοσμούμενον ὑπ' ὀδόντων Ἰωνικῶν. Εἰς τὸ τέμπλον ἐμπρέπουσιν εἰκόνες ῥωστικῆς ζωγραφίας, ἐν τῷ μεσαιτάτῳ δὲ πλασίῳ ὑπεράνω τῆς ὠραίας πύλης εἰσὶν ἐπιγεγραμμένοι αἱ λέξεις: *Τὸ στερῆμα τῶν ἐπισοῖ, πεποιθότων στερέωσον, Κύριε, τῆς ἐκκλησίας, ἣν ἐκτήσω τῷ τιμίῳ σου αἵματι.* Εἶναι δὲ λίαν φιλοτέχνως τετορευμένη ὀλη ἢ ξυλική, καὶ τοῦ τέμπλου αὐτοῦ καὶ τῶν στατιδίων καὶ τοῦ ἁμβωνος, ὅστις κεῖται ἐπ' ἀριστερὰ παρὰ τὸν πρῶτον κίονα, καὶ ἀφ' οὗ ὁ ἱερεὺς κατὰ κυριακὴν κηρύττει τὸν θεῖον λόγον, μὴ ἀμελῶν βεβαίως ν' ἀναμιμνήσκῃ εἰς τοὺς περιιτταμένους καὶ τὴν μεμακρυσμένην πατρίδα, καὶ νὰ ζωπυρῇ ἐν αὐτοῖς τὰ πρὸς αὐτὴν αἰσθητά, καὶ νὰ τοὺς προτρέπῃ αὐτὴν νὰ θεωρῶσι πάντοτε ὡς κέντρον, ὡς σκοπὸν, ὡς ἔσχατον καταφύγιον. Ἡ ἐκκλησία αὕτη ἦ τις τοῖς ὁμογενέσιν εἶναι ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ δεσμὸς καὶ ποιμνὴ κοινὴ, καὶ ἀντιπρόσωπος παρ' αὐτοῖς οὕτως εἰπεῖν τῆς Ἑλλάδος, συντελεῖ καὶ τοῖς ἄλλογενέσι παρ' οἷς ἴδρυται νὰ καταδεκνῆ τὸ ἱεροπρεπὲς καὶ σεβαστὸν τοῦ ἡμετέρου δόγματος, καὶ νὰ καταστρέφῃ τὰς περὶ αὐτοῦ τυχόν ἐπικρατούσας προλήψεις παρ' ἐκείνοις, οἵτινες ἐν τῇ τεταραγμένῃ τῶν συνηθείσει ζητοῦσι τῆς ἀρχικῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας τὰς ἀληθείας καὶ τοὺς τύπους, ὧν ἡμεῖς καυχόμεθα ὅτι διατηρήσαμεν ἀναλλοίωτον τὴν ἀρχαίαν παρακαταθήκην.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ο ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ,

κωμῳδία Μολιέρου τοῦ Γάλλου, μεταφρασθεῖσα ἰμμέτρως, καὶ μετατεχθεῖσα εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς ἤθη

ὁπὸ

Ι. ΙΣΙΔΩΡΟΙ ΣΚΥΛΙΣΣΗ.

Ὁ Βολταῖρος ἐπιχειρήσας νὰ σχολιάσῃ τὸν Κορνῆλιον, ἔλεγεν ὅτι ὀλίγου δεῖν ὑπ' ἐκάστην σελίδα ὠρεῖται νὰ γράψῃ ὡς μόνον σχόλιον τὰς λέξεις, «ὠραῖον, θαυμαστόν! Καὶ ἡμεῖς ὑπὸ πᾶσαν σχεδὸν σελίδα τῆς μεταφράσεως τοῦ Κ. Σκυλίτση εἴμεθα πρόθυμοι νὰ γράψωμεν «ἐπιτωχίστατος, ἀδείλαιον, ἀριστορ!» Δύο ὑπάρχουσι μεταφράσεων τρόποι, καλῶν δηλαδὴ μεταφράσεων, διότι κακῶν ὑπάρχουσιν ἄπειροι, ὡς μᾶλλον διδάτκει πῆρα δυστυχῶς συνεχῆς. Κατὰ τὸν μὲν, ὁ μεταφραστὴς εἰς τὸ συγγραφεῖα ἀφοσιούμενος, σκεπτικῶς καὶ Σωτίας αὐτοῦ, τὸν παρακολουθεῖ κατὰ βῆμα, σέβεται καὶ τὰς ἐλαχίστας παρεκδρομὰς του, τὸν ἐπιφυλάττει μετ' ἀγάπης, τὸν θωπεύει μετὰ λατρίας, θέλει νὰ τὸν καθιδρύτῃ εἰς τὸ ἑαυτοῦ ποιητικὸν τέμενος ἀναλλοίωτον, ἀνέπαρον, καὶ ἀκέραιον, ὡς τὸ πάλαι εὐσεβεῖς ἱερόσυλοι μετέφερον εἰς τοὺς ἰδίους ναοὺς ξένα ἔδη θεῶν, καὶ περιβάλλον αὐτῷ τῆς ἰδίας γλώττης τὸ ἔνδυμα διαφανές, καὶ προσηφικόν, ὥστε νὰ ἐλέγχῃ μᾶλλον ἢ ν' ἀποκρύπτῃ τὴν πρωτότυπὸν του μορφήν, θέλει νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἀναγνώστην τῆς μεταφράσεως τὴν αὐτὴν ἐντελῶς ἐντύπωσιν, ἣν λαμβάνει ὁ ἀναγνώστης τοῦ πρωτοτύπου. Οὕτως μετέφρασαν ὁ Βοσσιος τὸν Ὅμηρον, τὸν Βιργίλιον, καὶ τὸν Ἀριστοφάνην, οὕτως ὁ Στωβριάνδος τὸν Μίλτωνον, οὕτως ὁ Ἰάκωβος Ρ. Ραγκαβῆς τὰ ἀριστουργήματα τῶν Γάλλων δραματουργῶν. Τοιαύτη τέλος εἶναι ἡ ἀκριβής, ἀλλὰ τραχεῖα καὶ ἄχαρις μετάφρασις τῶν ἰδικῶν ποιημάτων τοῦ φιλοπάτριδος Γαλιανοῦ.

Κατὰ δὲ τὸν ἄλλον τρόπον ὁ μεταφραστὴς λαμβάνει μὲν τὸν συγγραφεῖα ὡς ὀδηγόν, ἀλλὰ δὲν δεσμεύεται εἰς τὸ βῆμα του· ἐμπνέεται μὲν ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲν γίνεται ἀκριβὴς του ἡχώ· μεταφέρει μὲν αὐτὸν εἰς τὰ ἴδια τεμένη, ἀλλ' ὡς οἱ μετασκευάζοντες ἄλλων θεῶν ἀγάλματα εἰς ἀγάλματα τῶν ἰδίων θεοτήτων, ἢ δι' ἐπιθέσεως νέων κεφαλῶν εἰς ἑαυτῶν εἰκόνας μεταβάλλοντες τὸν μετακαλεῖ εἰς τὸ ἔθνος του οὐχὶ ὡς φιλοξενούμενον μέτοικον, ἀλλὰ πολιτογραφεῖ αὐτὸν, τὸν μεταμυέννυσι, τῷ μεταρρυθμίζει χαρακτῆρα καὶ ἤθη, ὥστε καθιστᾷ αὐτὸν εὐπαράδεκτον καὶ οἰκεῖον εἰς τοὺς νέους αὐτοῦ συμπολίτας, πολλάκις ὡς καὶ ληθμομένης τῆς ἀρχαίας καταγωγῆς του. Οὕτως εὐφυστάτα μετέπλασαν ὁ Κ. Οἰκονόμος τὸν Γάλλον Ἀρπαγῶνα εἰς τὸν αὐτόχρημα Ἕλληνα Ἐξηνταβελόνην· οὕτως αὐτὸς ὁ Μολιέρου μετέφερον εἰς τὴν Γαλλικὴν φιλολογίαν Ἰσπανικὰ δράματα, αὐτὰ

μὲν ἀγνωστὰ καὶ λησμονηθέντα, ἐνῶ αἱ γαλλικαὶ μεταπλάσεις εἰσὶ καὶ ἔσονται ἀθάνατοι· εὖτω τέλος μετεποίησε τὸν Ταρτούρον καὶ ὁ Κ. Σκυλλίσσης, καὶ ἔπρεπεν ἴσως ἢ μεταμόρφωσις νὰ γίνῃ πληρεστέρα ἀκέμη· διότι, ἀφ' οὗ ὁ σκοπὸς τῆς μεταφράσεως ταύτης δὲν εἶναι νὰ μᾶς δώσῃ τὸ γαλλικὸν δράμα, τὸ γαλλικὸν πνεῦμα, τὴν γαλλικὴν κοινωνίαν τοῦ 17. αἰῶνος, πρέπει νὰ μᾶς δώσῃ δράμα ἑλληνικόν, κατάλληλον εἰς τὸ ἑλληνικὸν θεῖατρον, καὶ κατοπτρίζον ἑλληνικὰ ἤθη καὶ ἑλληνικὴν κοινωνίαν.

Οἱ πλεῖστοι τῶν στίχων τῆς μεταφράσεως εἰσὶ ρυθμικοί, εὐρυθμοί, ἐντρονικοί, ἐκεῖνοι δὲ μάλιστα ἐφ' ὧν ὁ μεταφραστὴς ἀποπτύων τοῦ συγγραφέως τὸ γαλλικόν, παραδίδεται εἰς τὴν ἰδίαν ἔμπνευσιν καὶ αὐτοσχεδιάζει. Ἄν δέ που ἐνίοτε τὸ θεῖμά του περιπλέκηται, ἂν φαίνεται ἐπιπόνως σύρων τὴν ἄλυσιν τοῦ μεταφραστοῦ, στενεχωρούμενος καὶ δύσπνοος εἰς τὸ ξένον ἔνδυμα, καὶ συνθλῶν, μέχρις οὗ διέληθ' τὴν ἀσπίδα, γλοιστὰ μετὰ τῶν ξηρῶν, δημῶδη μετ' ἐπιτετηδευμένων, ἂν εἶναι πῶς ἀνώμαλος, καὶ σωρεύων στίχους πολλοὺς, καὶ οὐχὶ πάντοτε ἀναγκαίους, ὅπως πληρώσῃ χάσματα, ἐφ' ὧν ὁ συγγραφεὺς ἀρκεῖται ἕνα μόνον ὑπερτείνων στίχον, τοῦτο συμβαίνει ὅπου μᾶλλον φιλοτιμεῖται εἰς τὴν πίστιν τῆς μεταφράσεως ὥστε τὸ καθ' ἡμᾶς φηνοῦμεν ὅτι ἡ μετάφρασις αὕτη, ἢ ἐν γένει κρίνομεν ἀξιόλογον, ἐκεῖ μάλιστα εἰναι ἀσθενεστέρη, ὅπου εἶναι καὶ πιστοτέρα, καὶ ἐν κυρίως νομίζομεν αὐτῆς τὸ ἐλάττωμα, ὅτι εἶναι μεταφράσεις.

Ἡ κρίσις αὕτη ἀντιβαίνει, τὸ ἠξιοῦμεν, εἰς ὅσα πρεσβεῖται τὸ προοίμιον τοῦ μεταφραστοῦ. Ἄλλ' ἂν ὑπάρχῃ τι μέρος τοῦ βιβλίου πρὸς ὃ δὲν εἴμεθα πάντῃσι σύμφωνοι, τοῦτο εἶναι αὐτὸ τὸ προοίμιον. Ἄν ἤθελε ν' ἀποδείξῃ ὁ Κ. Σκυλλίσσης ὅτι καλῶς ποιῶν μετέφρασε τοῦ Μολιέρου τὸ ἀριστούργημα, εἶχε λόγον πολὺ ἰσχυρότερον τῶν ὅσους προτείνει, καὶ ὁ λόγος οὗτος εἶναι, ὅτι καλῶς τὸ μετέφρασεν. Οὗτος καθιστᾷ ὅλους τοὺς λοιποὺς περιττοὺς, καὶ μάλιστα τὸν δεινὸν ἐκείνον ἀρορισμὸν, ὅτι διὰ πολὺν χρόνον δὲν δύνανται καὶ δὲν πρέπει νὰ παράγωνται ἐν Ἑλλάδι πρωτότυπα δράματα, ἀλλὰ μόνον μεταφράσεις δραμάτων. Θεωρία καὶ πεῖρα νομίζομεν ὅτι μάχονται κατ' αὐτοῦ. Ἡ ποίησις δὲν εἶναι καρπὸς σπουδῆς μακρᾶς καὶ ἐπαγωγίου, ἀλλ' αὐτόματον προϊόν τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς ἐμπνεύσεως. Θυγάτηρ τοῦ οὐρανοῦ, κατέρχεται ἀπροσκλητῶς πρὸς ἐκλελεγμένας τινὰς ψυχὰς, καὶ προσάγουσα αὐταῖς τὴν θεῖαν τῆς δᾶδα, προκαλεῖ μέλη ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρόσφορα πρὸς τὸ ἔθνος· παρ' ᾧ χρησιμεύει, καὶ ἀνάλογα τῆς αὐτοῦ καταστάσεως. Ὅταν δ' ὁ ποιητὴς εἶναι κατὰ πάντα τοῦ ἔθνους του καὶ τῆς ἐποχῆς του, ἂν εἶναι μεγαλοφυῆς, ἂν, δηλαδή, εἶναι ἀληθῆς ποιητὴς, θέλει οὐχ ἤττον προπορευέσθαι ἀμφοτέρων. Θεῖα ἐψάλλε μέλη ὁ Πινδαρός ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἔτι θεϊότερα ἐψάλλεν ὁ Ὀμηρὸς ἐπὶ τῆς τραχίας ἐποχῆς τῶν ἀνάκτων, καὶ ἀθανάτους ἔκρουσε χορδὰς ὁ Ὀσσιάνος, ὁ Βάρδος τῶν ὀρειτροφῶν καὶ ἀγρίων Κελτῶν. Παιδίαν εἶχε πολλὴν ὁ Οὐίργιλιος, καὶ ὁ Μίλτων ἔγραψεν ἀφ' οὗ ὠρίμασαν πείρα καὶ ἡλικία

τὸν νοῦν του, ἀλλ' ὁ Δαυὶδ ἦτον ποιμὴν, καὶ ὁ Κλοφτόκος ἐποίησε τὸ πρῶτον καὶ ὠραιότατον μέρος τῆς Μισσιᾶδος του πρὶν καταλείψῃ τὰς ἐδρας τοῦ Πανεπιστημείου.

Ὅ, τι δὲ λέγομεν περὶ τῆς ποιήσεως ἐν γένει, ἐφαρμόζεται, ἐννοεῖται, καὶ εἰς τὴν δραματουργίαν, ἥτις εἶναι ἰδιαιτέρος τύπος ποιήσεως, ἀπαιτῶν μὲν διεικνῶς μεγάλα παρὰ τοῦ ποιητοῦ, καὶ μετὰ τὴν ἀλλων ἡθος, πιθανότητα, πλοκήν, κατὰ λήψιν ἢ μᾶλλον αἰσθησιν τῶν καθῶν, διάγνωσιν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας· ἀλλὰ ταῦτα πάντα πρῶτον μὲν οὐχ ἤττον ἀπαιτοῦνται καὶ εἰς πᾶν ἄλλο εἶδος ποιήσεως, ἔπειτα δὲ συγκεφαλαιοῦνται εἰς μίαν μόνην λέξιν, ἥς ἄνευ οὐδ' αὐτῶ, οὐδέ δραματικῆς ποίησις, οὐδέ ποίησις παντάπασιν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς τὴν λέξιν μεγαλοφυῖα, ἥτις καλλιεργεῖται μὲν καὶ κοσμεῖται, ἀλλ' οὔτε δίδεται οὔτε ἀποκτᾶται. Ἄν ὁ Εὐρυπίδης καὶ ὁ Ἀριστοφάνης ἔγραψον ἐπὶ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος, ἂν ὁ Βολταῖρος ἦτον πάσοφος, ἀλλ' ὁ Μολιέρου καὶ Σαικεσπῆρος ἦταν ἀπλῆσκητικοί, ὁ μὲν μικρᾶς παιδείας, ὁ δὲ ἀμαθῆς, καὶ εἰς τοὺς σκοτεινοὺς χρόνους τοῦ μεσαιῶνος, οἱ ἀπαίδευτοι λαοὶ εἶχον δράματα, τὰ καλούμενα Μυστήρια.

Ἄν τις ἄρα εἴπῃ ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶναι ὠριμος διὰ πρωτότυπον ποίησιν, λέγει ἀντικρὺς παραλογισμόν· ὁ δὲ διεικνῶς λέγων, ὡς ὁ Κ. Σκυλλίσσης, ὅτι δράματα δὲν δύναται νὰ ἔχῃ πρωτότυπα, φαίνεται παραγνωρίζων ὅτι πᾶς λαὸς ἐν πάσῃ ἐποχῇ δύναται νὰ ἔχῃ ἴδιον δράμα ἀρμόζον πρὸς τὰς ἰδίας διανοητικὰς καὶ αἰσθητικὰς δυνάμεις, ὥστε παντόμιμά τινα δράματα ἔχουσι καὶ αὐτοὶ τῆς Πολυνησίας οἱ ἄγριοι, ὡς καὶ πᾶς λαὸς ἐν πάσῃ ἐποχῇ δύναται νὰ ἔχῃ ποιητὰς, οἷους ἐπιτρέπει καὶ ἀπαιτεῖ ὁ βαθμὸς τῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως. Ἐννοοῦμεν πᾶσαν προτροπὴν πρὸς τοὺς ἀποπειρωμένους τῶν ἀτραπῶν τοῦ Παρνασσοῦ, ὅπως καλλιεργῶσι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν των, ὅπως ἔχουσι διηλεκτὰς ἐφόδιον καὶ μελέτημα τὰ ποιητικὰ ἀριστουργήματα τῆς προγονικῆς καὶ τῆς ξένης φιλολογίας. Νὰ τοῖς λέγηται ὁμοίως ὅτι ἐπὶ πολὺ ἀκόμη πρέπει εἰς μόναν μεταφράσειν νὰ περιορίζωνται, τοῦτο δὲν τὸ ἐννοοῦμεν.

Τὸ καθ' ἡμᾶς ὁμολογοῦμεν μάλιστα ὅτι ἐντελῶς τὴν ἐναντίαν ἔχομεν γνώμην. Ἄν ἡ ποίησις, ἐν ἣ καὶ ἡ δραματουργία, ἀπαιτῇ μεγαλοφυῖαν καὶ ἔμπνευσιν, μεγάλα διεικνῶς δωρήματα, ἀλλὰ δωρήματα ἀνωθεν, ἢ μετάφρασις, ἢ καθαρὰ, δηλαδή, μετάφρασις, καθ' ἣν ὁ μεταφραστὴς οὐδέποτε, αὐτονομίας πειρώμενος, δὲν διαδιδράσκει ἐπὶ τοῦ ἰδίου κηγάτου, αὕτη εἶναι πρὸ πάντων παλῆ λέξεων, εἶναι γλωσσικὸν τέχνασμα, ἀπαιτεῖ ἀπαραιτήτως παιδείαν, σπουδὴν ξένων φιλολογίων, περιουσίαν γνώσεων, ἐξ ὧν νὰ συρραφῇ ὁ ἐντελὴς τῆς μεταφράσεως κέντρον· ὥστε διὰ τοῦτο ἐν τῇ ἀλληλουχίᾳ τῶν φιλολογικῶν παραγωγῶν αὕτη πρέπει νὰ εἶναι, καὶ εἶναι τῷ ὄντι, ὀψιγονωτέρα τῆς πρωτοτύπου ποιήσεως. Οὔτε ὁ Θεόπιδος μετέφρασεν, οὔτε ὁ Ὀρφεύς, οὔτε ὁ Ὀμηρὸς· ἀλλὰ μετέφραζεν οἱ πεπαιδευμένοι καὶ ἤκιστα ποιητικοὶ Ῥωμαῖοι, ὁ λόγιος Βιργίλιος, ὁ Πλαῦτος καὶ ὁ Τερέντιος. Καὶ ἐν τῇ

νεωτέρα Εὐρώπῃ, λαοὶ ἀγροῖκοι ἤρχισαν ἀγροῖκον ἀλλ' αὐτοφυῆ τὴν ποίησιν ἔχοντες, τῶν Τρουβαδούρων οἱ Γάλλοι τὰ ἄσματα, τοὺς Νειβελούγγους οἱ Γερμανοὶ, τὴν ἐκαλλιέργει δὲ κατ' ὀλίγον ὁ προῖων ἐξευγενισμός. Ἀλλὰ διὰ μεταφράσεων οὐδεμία φιλολογία ἤρχισε μορφουμένη. Τοιαύτη δὲν εἶναι ἡ ὀργανικὴ τῆς φιλολογίας ἀνάπτυξις. Μετὰ τὸν Κλοψτόκον, τὸν Σχίλλερν καὶ τὸν Γαίτην μετέφρασεν ὁ Βότσιοι τὸν Ὅμηρον ὁ Βειλάνδος, πρῶτον ἐποίησε τὸν Ναθάντου, καὶ ἔπειτα μετέφρασε τὸν Σακισπεῖρον· οὐδὲ παρήγαγε τὸν Σχίλλερν καὶ τὴν Γαίτην ἢ μεταφράσις αὐτῆ, διότι ἐκεῖνοι ἀνεγίνωσκον εἰς τὴν γλῶσσάν του τὸν Βρεττανὸν Σοροκλῆν, οὕτε ἐμόρφωσεν αὐτὴ τὴν φιλοκαλίαν τῶν Γερμανῶν. οἵτινες προτιμῶσι μέχρι τοῦδε τὸν ἐδικόν των Δὸν Κάρολον καὶ Ἐγμόνδον, ἀπὸ τὸν ξένου Ἐμπορον τῆς Βενετίας ἢ τὸ Θερινὸν Ὄναρ. Διὰ τοῦτο ὁμῶς δὲν διευχυρίζομεθα ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνωνται μεταφράσεις. Ὅστις δύναται νὰ μεταφράσῃ ὡς ὁ Κ. Σκυλίτσῃς τὸν Ταρτοῦρον, ἄς μεταφράσῃ.

Κρίνομεν ἐντελῶς περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἡ μεταφράσις τοῦ Κ. Σκυλίτσῃς οὐδὲ σύγκρισιν ἐπιδιέχεται πρὸς τὴν τοῦ Κοκκινάκη, διότι, καὶ ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν, καὶ ὡς πρὸς τῶν φράσεων τὴν στροφὴν, καὶ ὡς πρὸς τὴν στιχουργίαν εἶναι χειρίστη μὲν ἢ παλαιά, ἀρίστη δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἢ νῦν μεταφράσις. Καὶ τὸ μέτρον δὲ ταύτης ἀκόμη προτιμῶμεν διὰ τὸν Ταρτοῦρον ἀπὸ τὸ μέτρον τῆς πρώτης, ἃ καὶ προτιμῶμεν ἐκεῖνο οἰκειότερον εἰς κωμικὰ ἀντικείμενα, τοῦτο δὲ εἰς τὰ ἐμβριθέστερα καὶ τὰ τραγικὰ, ἀπ' ἐναντίας τῆς γνώμης τοῦ Κ. Σκυλίτσῃς, ὅστις ἐν σελίδι δ. τοῦ προοιμίου, σημειώσῃ (β), λέγει ὅτι τὸ μέτρον τῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Ι. Ραγκαβῆ μεταφράσεως τῆς Ζαίρας, τοῦ Κίνα, κτλ. δὲν ἀπέβη ποτέ κατάλληλον εἰς τραγωδίαν. Ὁ τροχαῖος, ἔχων τὴν θέσιν προηγουμένην τῆς ἀρτεως, εἶναι εὐκρινότερος καὶ κουφότερος, ὁ δ' ἱαμβος ἀπὸ ἀρτεως μεταβαίνων εἰς θέσιν, εἶναι ἐμβριθέστερος καὶ μεγαλοπρεπέστερος. Ἐκ τῶν ἱαμβικῶν μέτρων ὁ τρίμετρος ἀκατάληκτος εἶναι ἀνεμφιβόλος, διὰ τὸ πολὺ μορφοῦν, τὸ εὐτροφοῦν, καὶ ἀνετον αὐτοῦ, ὁ πάντων καταλληλότερος διὰ τὸν δραματικὸν ἐν γένει διαλογόν, ὥστε καὶ αὐτὸν παρέδεδόντο γενικῶς οἱ ἀρχαῖοι καὶ τραγικοὶ καὶ κωμικοὶ ποιηταί. Ἀλλ' εἰς μεταφράσεις γαλλικῶν τραγωδιῶν, τῶν αὐστηρῶς ἐσφηνωμένων, τῶν ἀκριβῶς μεμετρημένων ἐκείνων, τῶν ἐχουσῶν δεδεσμευμένους, κατεξορισμένους καὶ καθ' ἕνα τύπον κεκομμένους τοὺς στίχους, τὸ τοιοῦτον μέτρον εἶναι λίαν ἐλεύθερον καὶ ἐκλελυμένον, οὐχὶ ἱκανῶς αὐτηρὸν καὶ σύμμετρον, καὶ ὁ Σχίλλερν εἰς τοιοῦτον μεταφράσας τὴν Φαίδραν τοῦ Ρακίνου, ἀπέτυχεν. Εἰς τὸν γαλλικὸν Ἀλεξανδρινόν, θεωρουμένης τῆς ὑφῆς ἐκατέρων τῶν γλωσσῶν, καὶ τοῦ μήκους τῶν λέξεων αὐτῶν, ἀντιστοιχεῖ ὁ ἡμέτερος τετράμετρος ὁ ἱαμβικός, ὁ λεγόμενος πολιτικὸς δεκαπεντασύλλαβος, ὃν καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἀνεγνώριζον ὡς τῆ τε τραγωδία καὶ τῆ σοβαρᾶ κωμωδία πρέποντα, ὡς καὶ ὁ τετράμετρος ὁ τροχαῖκός, ὁ στίχος τοῦ Κ. Κοκκινάκη, καὶ ἀμφοτέρων

τῶν μέτρων γίνεται πολλὴ χρῆσις καὶ ἐν τῷ Ἀριστοφάνει καὶ ἐν τοῖς τραγικοῖς. Ἀλλ' εἰς τὴν τοσαύτην λεπτολόγον φυσιολογίαν τῶν στίχων δὲν θέλομεν νὰ ἐνδιατρίψωμεν. Ὅταν οἱ στίχοι εἶναι καλοί, δὲν εἴμεθα ἡμεῖς οἵτινες θὰ ἐξετάσωμεν ἂν εἶναι ἱαμβικοί, ἢ τροχαῖκοί. Ἀπὸ τὸν ποιητὴν ἀπαιτοῦμεν νὰ μᾶς τέρψῃ, ἀδιαφοροῦμεν πῶς, καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι τὴν ἀπαίτησιν ταύτην ἐξεπλήρωσε πληρέστατα ὁ Κ. Σκυλίτσῃς.

ΛΕΞΙΚΟΝ

Τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὑπὸ Δ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ.
Ἐξεδόθη στεριστύπως ὑπὸ Α. Κορμηλᾶ ἐν 1851.

ΕΠΙΤΟΜΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

Τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Κατὰ τὸ στερεότυπον
τοῦ Γ. Α. Β. Σμιθιτίου, Ἐξεδόθη ἐπὶ Ἐμμ.
Ἀντωνιάδου 1851.

Ἐπὶ τῶν προλαβουσῶν ἐποχῶν ἡ σπουδὴ τῆς Ἑλληνικῆς ἀπετάλει βεβαίως παρ' ἡμῖν τὸ ἐπισημότατον τῆς ἀγωγῆς μέρος, πολλακίς τὴν ἀγωγὴν ἄτασαν, καὶ τινες ἐν αὐτῇ βλέποντες τὸν κρῖνον τὸν συνδέοντα τὰς τότε τύχας μετὰ τοῦ παρελθόντος, ἴτως δὲ καὶ τὸ σπέρμα τὸ περιέχον τὸ μέλλον, ἐπαμελοῦντο αὐτῆς ἐκθύμως, καὶ ἀνεδείκνυντο ἐνίοι ἑλληνισταὶ ἐξοχοί. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς νέας τῆς Ἑλλάδος πολιτικῆς καταστάσεως αἱ σπουδαὶ αὐταὶ ἀπέωλεσαν ἴσως τι τῆς αὐτῶν βεβήθητος, ἀλλ' ἀνεπτύχθησαν εἰς ἕκτασιν ἀσυγκρίτως μεγαλητέραν. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀνέβη εἰς θρόνον, εἰρήληθεν εἰς δικαστήρια, ἐπέβη τοῦ βήματος τῶν ῥητόρων, χρησιμωθεῖ ἀπὸ ἐπισημονικῶν καθεδρῶν, διεπέει τὴν τῶν κοινῶν διοίκησιν, διευθύνει στρατὸν καὶ στόλον, ὑπηρετεῖ τὴν βιομηχανίαν, καὶ ἀντανακλᾷ καθ' ὅλα τὰ μέρη αὐτῆς τὴν πλήρη ζωὴν τοῦ κοινωνικοῦ σώματος. Ἡ μελέτη ἐπαμένως αὐτῆς εἶναι τὴν σήμερον οὐχὶ νεκροῦ αὐτοψία, ἀλλὰ μετὰ ζῶντος συνεχῆς συνδιαίτησις, οὐχὶ δικαίωμα τῶν τῆς διανοίας ἀριστοκρατῶν, ἀλλ' ἐπισῦτος τροφὴ τῶν πλείστων ἐπιτηδευμάτων καὶ τάξεων, καὶ τὰ δοθηήματα πρὸς ἐκμάθησιν τῆς, τὰ λεξικά μάλιστα, βιβλία πρώτης ἀνάγκης. Ὁ Βαρῖνος ἦτον ἄλλοτε ἡ μόνη πρόνοια τῶν διδακτομένων, καὶ αὐτὸν, σπάνιον καταντήσαντα, ὀλίγοι ἐκέκτηντο, καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον οὐδὲν ἄλλο λεξικὸν ἀντικατέστητε· διότι ἡ συγγραφή λεξικοῦ δὲν εἶναι ἔργον εὐχερὲς οὐδὲ τοῦ τυχόντος. Ὑπὸ τῶν ξένων συνετάχθησαν λεξικά ἀξιόλογα, ὑπὸ τῶν Γερμανῶν μάλιστα· ἀλλ' αὐτῶν ἢ μεταφράσις δὲν ἠδύνατο ν' ἀποδῇ ἔργον ἀρτίαν, καθὼς τῷ ὄντι οὐδὲ ἀπέβη ποτέ τοιοῦτον, ὁσάκις ἐγένετό τις αὐτῆς ἀπόπειρα. Τὰ κυριώτερα προτερήματα τὰ διακρίνοντα τὸ ἐντελὲς λεξικὸν εἰσὶ, πρῶτον τὸ πλήρες· πρέπει τὸ

λεξικὸν νὰ περιέχῃ πᾶσαν τὴν ὕλην τῆς γλώσσης, πᾶσας τὰς λέξεις αὐτῆς, καὶ ὅταν πρόκειται περὶ γλώσσης νεκρᾶς, νὰ διακρίνῃ καὶ μακρύνῃ τὰς ἀνυπάρχτους, τὰς νόθας, τὰς προκυπτούσας ἀπὸ διεφθαρμένας γραφαί· νὰ περιέχῃ δὲ καὶ πασῶν τῶν λέξεων πᾶσας τὰς σημασίας καὶ διαφόρους χρήσεις, σαφηνιζομένας, ὅπου ἀναγκαῖον, καὶ διὰ παραδειγμάτων. Τοῦτο τὸ πρόβλημα προετίθετο νὰ λύσῃ ἡ Κιβωτός, ἣτις ὁμῶς ἀπέβη ἀληθῆς ἀντίτυπον τῆς ἐπὶ τοῦ κατακλιυτοῦ ἐκείνης, περιλαμβάνουσα καλὰ μετὰ κακῶν, μικρὰ μετὰ μεγάλων, ἀχρηστὰ μετ' εὐχρηστών, καὶ πάντα συγκεχυμένα καὶ ἀναμειγμένα, ἀλλὰ, ὡς ἡ ἐπόμενον διὰ τὴν ἐλλειψὶν ἀποχρώντων βοηθημάτων, πολλακίς καὶ ἐλλειπῆ. Δεύτερον δὲ προτέρημα, ἀφικτον καὶ τοῦτο, εἶναι ἡ τάξις, ἡ μέθοδος. Αἱ σημασίαι ν' ἀλληλουχῶνται καταλήθως, νὰ ἔκωνται λογικῶς, ὡς πηγάζουσιν ἀπ' ἀλλήλων, ὡς βαθμηδὸν ἀλλοιοῦνται. Τρίτον δὲ προτέρημα, ἡ ἐξήγησις νὰ εἶναι, ἀκριβῆς, εἰ δυνατόν κυριολεκτικῆ. Τὰ δύο τελευταῖα ὁμῶς ταῦτα χαρακτηριστικὰ εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ εὑρεθῶσιν εἰς λεξικά μεταφρασθέντα ἐξ ἄλλων, ἐν οἷς αἱ σημασίαι ἔπονται, αἱ λέξεις ἐρμηνεύονται κατ' ἐκείνης τῆς γλώττης τὸ πνεῦμα.

Συγγραφεὶ τῶ ὄντι ὑπὸ ξένων εἰς ξένην γλῶτταν ἐν λεξικόν, τιμὴν φέρον εἰς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, καὶ ὅπερ ἐξ ἐθνικῆς φιλοτιμίας καὶ ἐκ φιλολογικῆς ἀνάγκης ἔπρεπε νὰ οἰκαιοποιήθῃ ἡ ἀναγεννηθῆσα Ἑλλάς. Τοῦτο εἶναι τὸ λεξικὸν τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου, φιλολογίας μοναδικὸν μεγαλοῦργημα, ἀχανῆς συναγωγὴ παντός τοῦ πλούτου τῆς ἑλληνικῆς γλώττης, καὶ, ὡς μάλιστα μετεκοιήθη κατὰ τάξιν ἀλφαθητικὴν ὑπὸ τῶν ἐν Παρισίοις ἐκδοτῶν, ἀκένωτος θησαυρὸς καὶ ἐξαίσιον βοήθημα παντός περὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας ἰδιαιτέρως ἀσχολουμένου. Ἄλλ' ἡ μεταφρασις καὶ ἐκ νέου ἐκδοσις τούτου ἀπεράντου ἔργου, ὅπου πάντες ὀλίγου δεῖν οἱ συγγραφεῖς, εἰς παραδείγματα κερματισθέντες, ἐχωνεύθησαν, ἤθελεν ἀπαιτῆσαι χορηγίαν πᾶσας τὰς δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος ὑπερβαίνουσας, καὶ ἤθελεν ἀποβῆ δύσχρηστος πρὸς τὰς συνήθεις ἀνάγκας, καὶ τοὺς ἀσυγκρίτως πλείστους τῶν σπουδαστῶν δυσἀπόκτητος.

Ἄλλ' ὁ ἀνὴρ ὅστις ὑπὲρ τινὰ ἄλλον παρ' ἡμῖν ἦν ἱκανὸς νὰ ἐπιχειρήσῃ καὶ περασιώτῃ ἐπαξίως τὸν δεινὸν τοῦτον λεξικογραφικὸν ἀγῶνα, ὁ τοσαύτας ἤδη τῆς ποικίλης αὐτοῦ παιδείας καὶ πρὸ πάντων τῆς ἑλληνικῆς αὐτοῦ πολυμαθείας δοὺς εἰς τὸ πανελλήνιον ἀποδείξει, ὁ ἤδη τὸ ἐντελέστερον τῶν παρ' ἡμῖν λεξικῶν συντάξας, ὁ Κ. Βυζάντιος, αὐτὸς κατώρθωσε διὰ τῆς ἀνω ἀγγελιομένης νέας του ἐργασίας νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ θησαυροῦ τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου τὸ τιμαλφέστερον μέρος, ὅλον δηλαδὴ τὸ ἀληθῶς χρήσιμον, κατὰ τοῦτο μόνον ἐπιτεμῶν αὐτὸ, ὅτι ἀφῆρεσε τῶν παραδειγμάτων τὴν σῶρευσιν, ὡς καὶ πάντα τὰ δι' ἡμᾶς ἀφ' ἐμυτῶν ἐννοούμενα καὶ οὐδεμιᾶς ἐξηγήσεως χρῆζοντα καὶ εἷα ἐν ἀντί μυρίων παραδειγμάτων φέρωμεν, ἡ λέξις Ἄγαλμα ἦτις, ὡς ὁ ἴδιος λέγει ἐν τῷ πλουσίῳ καὶ σοφῷ, καὶ περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐτυ-

μολογίας πολυτίμως παρατηρήσεις περιέχοντι προομιῶν του, ἐν τῇ Γαλλικῇ ἐκδόσει ἐκτείνεται εἰς ἡμίσειαν στήλην, ἐν δὲ τῇ Ἀγγλικῇ περιέχει 150 σελίδας (!), ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Κυρίου Βυζαντίου ἔχει μόνον ὀκτώ στίχους, καὶ ἐν αὐτοῖς περιλαμβάνει πληρέστατα πᾶσας τὰς σημασίας τῆς λέξεως.

Ἐν τῇ ἐπιτομῇ δὲ ταύτῃ τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου παρατηροῦμεν καὶ τὰ τρία προτέρηματα τὰ συγκεφαλαιοῦντα πᾶσαν τὴν λεξικογραφικὴν ἀξίαν, τὸ τε πλήρες τῆς ὕλης, καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐρμηνείας, ἧς ἐγγύησις εἶναι οὐ μόνον τὸ πρωτότυπον λεξικόν, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ παιδεία, καὶ ἡ οὐδὲν ἀδυσάνιστον παραδεχομένη εὐσυνείδητος φιλοπονία τοῦ ἐπιτομέως· καὶ τέλος τὴν ἀρίστην μέθοδον καθ' ἣν διακροῦνται, συνέχονται καὶ ἔπονται ἀλλήλαις αἱ σημασίαι, ὧν καὶ τινες δὲν πρέπει ν' ἀποτιωπήτῳμεν ὅτι ἐνίοτε διωρθώθησαν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνοσυντάκτου, μετὰ πολυμαθείας ἐφαμίλλου τῆς τῶν μεγάλων ἐκείνων τῆς Εὐρώπης λεξικογράφων. Διὰ τῆς ἐκδόσεως ἐν ἐνὶ λόγῳ τοῦ λεξικοῦ τούτου ἀποκτᾶ ἡδὴ ἡ Ἑλλάς τὸ τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου, κατ' οὐδὲν μὲν ἐλαττωθὲν, διὰ τῆς ἀποκοπῆς δὲ τῶν πλεοναζόντων παραδειγμάτων εὐχρηστον μόνον τῷ τε ἐξ ἐπαγγέλματος φιλολόγῳ καὶ τῷ ἀπλῷ σπουδαστῇ, καὶ ἐκάστῳ ἐρικτὸν γινόμενον, καὶ προεὶτι ἀξιόλογον προσεπιχορηγοῦν βοήθημα τοῦς εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου προστεθέντας μετρολογικοῦς, νομισματολογικοῦς καὶ χρονολογικοῦς πίνακας.

Τὸν ἐσχάτον τοῦτον σκοπὸν, τὴν εὐχρησίαν προὔτεθῃ κυρίως τὸ δεύτερον τῶν ἀνω σημειουμένων βιβλίων· τοῦτο, παραλήψει πάντων τῶν παραδειγμάτων καὶ πολλῶν πολλακίς δευτερευουσῶν σημασιῶν, ἐπετηθήθη κυρίως ἀπὸ τὴν πρώτην ἐκδοσιν τοῦ Κ. Βυζαντίου, πρὸς πρόχειρον γρήσιν ἐν ταῖς κοιναῖς τοῦ βίου ἀνάγκαις τὰς κοινωτέρας τῶν σημασιῶν περιέχον. Οἱ συντάκται αὐτοῦ εἰσι προφανῶς ἄνδρες καὶ κρίτιν, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γνώσειν ἔχοντες καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἐστὶ, δι' ὃν προτίθεται σκοπὸν, πάσης συστάσεως ἀξίον. Λυπούμεθα ὁμῶς ὅτι πρὸς οἰκονομίαν τόπου καὶ χάρτου ἀπεράτισαν νὰ παραδεχθῶσι τοῦ Σμιδιτίου τὴν μέθοδον, καθ' ἣν, ὅταν θέλωμεν τὴν λέξιν κῶκλος, φέρ' εἰπεῖν, πρέπει νὰ ζητῶμεν αὐτὴν ὑπὸ τὴν λέξιν κυκλογραφίω, ἢ τὴν δυσκύματος ὑπὸ τὴν δύσκρατος, ἢ τὴν δεκίρης ὑπὸ τὴν δεκάσπαρος, ἢ τὴν γυναικωνίτης ὑπὸ τὴν γυναικάδελφος κτλ. Ἐν τῷ γερμανικῷ λεξικῷ αἱ ἑλληνικαὶ λέξεις διακρίνονται καὶ ὡς ἐκ τῆς τῶν χαρακτήρων διαφορᾶς. Ἄλλ' ἐν τῷ Ἑλληνικῷ τούτῳ, μόνος ὁ βαθμὸς τῆς πυκνότητος τῶν στοιχείων ἀποτελεῖ τὴν διάκρισιν, καὶ φοβούμεθα μὴ ὅσον εὐχρησίας ἐκέρδησεν ἡ ἐπιτομὴ αὕτη ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ὄγκου αὐτῆς, τὸ ἀπώλεσεν ἐκ τῆς σωρεύσεως τῶν λέξεων καὶ τῆς περισσοτέρας δυσκολίας πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτῶν. Κατὰ τὴν ἡμετέραν κρίσιν, παχύτερον μὲν ἴσως κατὰ τι, σκοπιμώτερον ὁμῶς ἤθελεν ἀποβῆ τὸ λεξικὸν τοῦτο, ἀν μὲχρι τέλους ἐξηκολούθει ὡς προέβη μέχρι τῆς 120 περίπου σελίδος, τάττον τὰς λέξεις κατὰ τὴν συνήθη

ἀλφαθητικήν των σειράν. Ἀλλά καὶ τοιοῦτο ἂν, ὁ πρὸς τὴν μέθοδον αὐτοῦ ἐξοικειωθείς, δύναται νὰ τὸ μεταχειρίζηται μετ' ὠφελείας, οὐχὶ μὲν πρὸς θαθεῖαν σπουδὴν βεβαίως, ἀλλ' εἰς τὰς παραχρῆμα ἀνάγκας.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΣ.

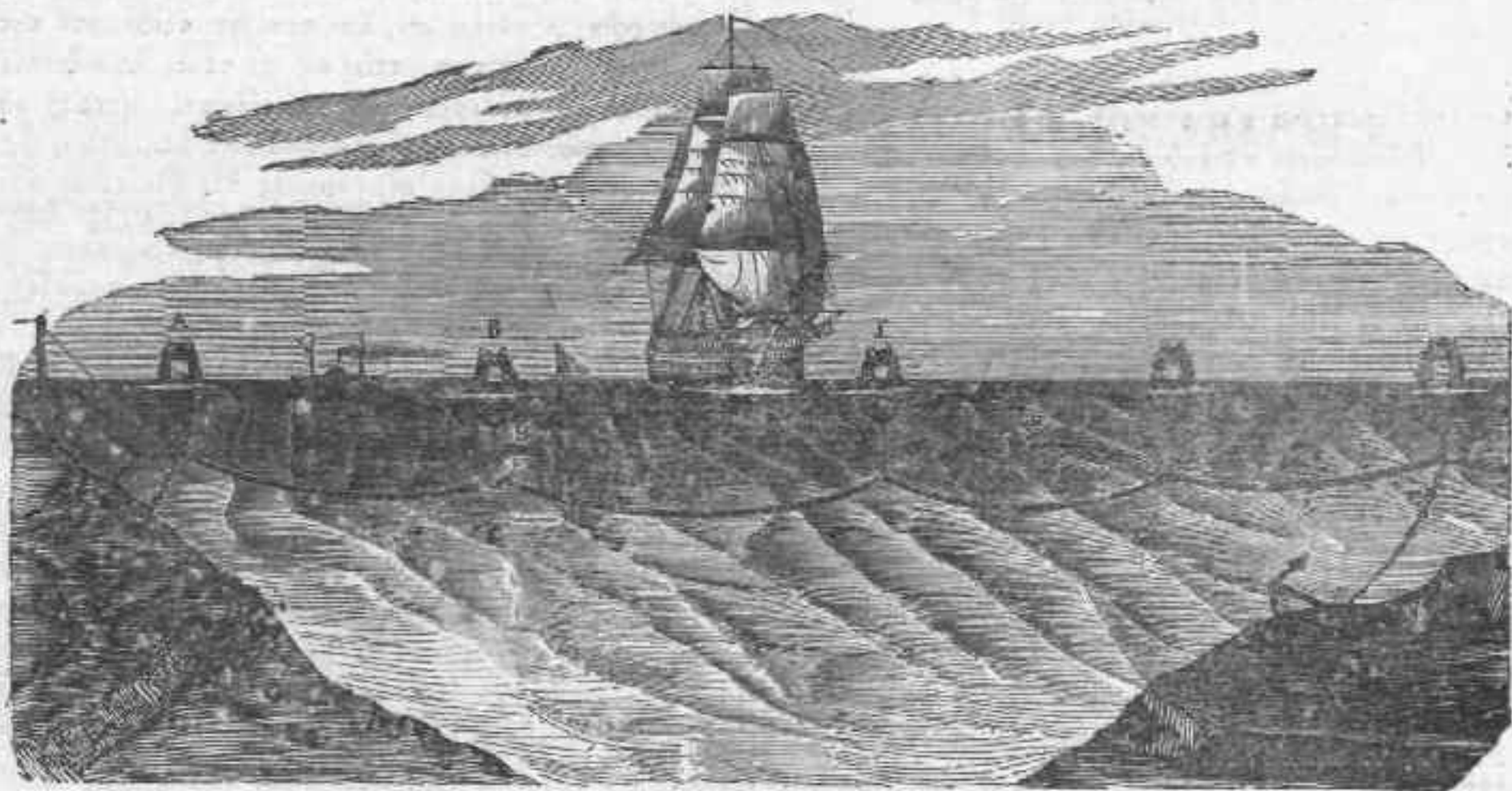
—ο—

Ἐν Ἀθήναις, ὅσάκις θέλομεν νὰ μάθωμεν εἴαν κα ταπλέη εἰς τὸν λιμένα τὸ ἀτμοκίνητον, ἄλλον τρόπον δὲν ἔχομεν, εἰμὴ καταβάντες εἰς Πειραιᾶ, νὰ περιμεινωμεν, καὶ πολλάκις περιμένομεν ὥρας πολλάς, οὐ σπανίως δὲ καὶ ἐπὶ ματαίῳ, ὥστε, ἀπολέσαντες τὴν ἡμέραν ἐκείνην, συμβαίνει νὰ ἐπανερχώμεθα καὶ τὴν ἐπιούσαν, ἴσως καὶ τὴν τρίτην καὶ τὴν τετάρτην.

Ἐν τούτοις, ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ, διὰ νὰ μάθῃ τι ἀπὸ Βορρᾶ τί γίνεται ἐν Μεσημβρίᾳ, ἀπὸ Ἀνατολῶν

θαλάσσης ἐκτεινόμενον τὸν πυθμένα, ἀφαιρεῖ τὴν ἀπόστασιν μεταξὺ τῶν δύο ἐπικρατειῶν. Ἀλλ' ἀρ' οὐ ἤδη ἔγινε τὸ πρῶτον τοῦτο τεράστιον βῆμα, μελετᾶται δεῦτερον ἄλλο, πρὸς ἐκεῖνο ἔχον ὡς γίγαντος ἔχει πρὸς μύμηκος. Πρόκειται νὰ συνδεθῇ οὐχὶ μικρὸς πορθμὸς ὀλίγων μιλίων, ἀλλ' ὁ ἀχανὴς ὠκεανός, ὁ ἐπὶ αἰῶνας αἰῶνων ὀλόκληρον κόσμον κρύψας ἄγνωστον εἰς τοὺς κόλπους του, πρόκειται δι' εἰὸς σύρματος νὰ συνενωθῶσι τὰ δύο τῆς γῆς ἡμισφαίρια, καὶ νὰ συνομιλῶσιν ἡ Εὐρώπη μετὰ τῆς Ἀμερικῆς ὡς δύο γειτόνισσαι, ἃς μόλις χωρίζει στενὴ ὁδός. Τὸ μεγαλοῦργημα τοῦτο σήμερον δὲν φαίνεται πλέον παραβόλου φαντασίας ἄτοπον ἀποκύημα, καὶ ὁ Γάλλος Ἀριστείδης Δυμόντος ἐπρότεινε πρὸς τὴν πραγματοποιήσιν του τρόπον, ὅστις εἰς τὰ θετικώτερα πνεύματα ἐφάνη ἐκτελεστός.

Ἡ γραμμὴ ἢ πρόκειται νὰ διατρέξῃ ὁ ὑποβρύχιος τηλεγράφος ἔχει μῆκος περίπου πέντε χιλιάδων χιλιόμετρων, ἤτοι πέντε ἑκατομμυρίων μέτρων. Ἡ πρότασις λοιπὸν εἶναι νὰ κατασκευασθῶσι σύρματα χαλκᾶ ἔχοντα τὸ αὐτὸ τοῦτο μῆκος, καὶ μετὰ τὴν ἀποπειραν τοῦ ἀγγλογαλλικοῦ τηλεγράφου εἶναι ἀποδεικνύμενον ὅτι τὸ σύρμα δύναται ἀκωλύτως νὰ τε-

Τηλέγραφος ὑποβρύχιος

τί γίνεται ἐν Δυσμαῖς, ἀρκεῖ νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ θαυματουργὸν τοῦ Τηλεγράφου κιβώτιον, καὶ ἐρώτησι· καὶ ἀποκρίσις ἀνταλλάσσονται ἀπὸ κέρατος μέχρι κέρατος τῆς Εὐρώπῃ, τῆς διανοίας ταχύτεραι. Ἀλλ' εἰς τὴν ἀπίστευτον ταύτην κατάκτησιν τοῦ ἀνθρώπου, ἀνυπέβλητα ὄρια ἐφαίνετο θέτουσα ἡ τῆς γῆς τὰ ὄρια διαγράφουσα θάλασσα. Ὑπερνεκλήθη ὁμοίως καὶ τοῦτο τὸ πρόσκομμα, καὶ ἐν τῷ ἔτι τοῦτω μετ' ἐκπλήξεως ἴδομεν τὴν διαταγὴν «Πῦρ!» διδομένην ἐπὶ τῆς Ἀγγλίας, τὴν θρυαλλίδα προσαγομένην ἐν Γαλλίᾳ, καὶ τὴν ἐκπυροκρότησιν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκτελουμένην· ταῦτα δὲ πάντα θαυματουργούμενα ὑπὸ σύρματος, ὅπερ, εἰς τῆς

χνοουργηθῇ εἰς ἀτελεύτητον μῆκος· τὰ δὲ ἠλεκτρικὰ γωγὰ ταῦτα σύρματα νὰ ἐγκλεισθῶσιν εἰς χιτῶνα ἐκ κόμμιος τῆς Γούττα-Πέρχας, καὶ οὗτος πάλιν, πρὸς πλείστην ἀσφάλειαν, νὰ περιτυλιχθῇ διὰ μεταλλίνου σχοινίου.

Ὁ πολῦτιμος δὲ οὗτος βρόχος δὲν πρόκειται νὰ βυθισθῇ εἰς τῆς θαλάσσης τὸν ἀχανὴ πυθμένα, ἂν βολίς οὐδέποτε ἐξιχνίσκεν, ἀλλὰ νὰ τεθῇ παρὰ τὴν ἐπιφανείαν αὐτῆς εἰς δέκα περίπου μέτρων βάθος, ὅπου οὐδενός, οὐδὲ τοῦ ἰσχυροτάτου πλοίου τροπὴς δύναται ποτὲ νὰ τὸν ἀπαντήσῃ. Πρὸς διατήρησιν δὲ αὐτοῦ εἰς τὸ ὕψος τοῦτο, καὶ ὅπως μὴ βυθισθῇ εἰς τὸ χάος τῶν